

TÉT ATTASÉI BESZÁMOLÓ JELENTÉS **(2009. szeptember – 2010. június)**

Kínai Népköztársaság

Szilas Cecília
TÉT attasé

Tartalom	Tartalom	
Tartalom		2
1. Vezetői összefoglaló		3
2. Kína K+F+I rendszerének főbb jellemzői		4
2.1 K+F+I szabályozás, jogszabályi keretek		4
2.2 A K+F+I intézményrendszere		6
2.3 K+F+I finanszírozási struktúra		8
2.4 Vállalati K+F+I, valamint az eredmények piaci hasznosítása		9
3. Jelentősebb események Kínában a K+F+I területén		9
4. Kína nemzetközi K+F+I kapcsolatai		11
4.1 A fogadó ország kétoldalú, EU-n kívüli multilaterális Tét kapcsolatai, együttműködései		11
4.2 Kína kapcsolata az EU-val a K+F+I területén		12
4.3 Magyarország és Kína Tét kapcsolatai		14
5. Tét attasé tevékenysége		15
Javaslatok és felvetések		18

1. Vezetői Összefoglaló

A nemzetközi gazdasági válság a kínai gazdaságot kevésbé rázta meg, mint a világ többi vezető nagyhatalmát. 2009-ben a válság eddigi legsúlyosabb évében is a kínai GDP 8,7%-kal fejlődött, míg 2010-re 10% körüli GDP növekedést prognosztizálnak.

A kínai kormány 4.000 milliárd jüan (586 milliárd USD) értékű gazdaságélénkítő csomaggal reagált a nemzetközi válságra, melynek eredményeként jelentősen növekedhettek a K+F+I költségek. Tudományos és technológiai kiadásokra 2009-ben állami szinten 30%-kal költöttek többet mint előző évben és Kína GDP-jének 1,62%-át fordította K+F-re, közel 20%-kal többet, mint 2008-ban.

A nemzetközi gazdasági válság hatásainak enyhülése után Kína továbbra is fenntartja a tudomány és technológia kiemelt prioritásként történő kezelését és a hazai K+F+I további ösztönzését.

Állami szinten olyan támogató intézkedéseket hagynak jóvá, amelyek mind a vállalati, mind a kutatóintézeti, egyetemi, valamint nemzeti K+F+I tevékenységek elősegítésére irányulnak. Ilyenek például a széleskörű strukturális adócsökkentések, az export adóvisszatérítések, különböző adminisztrációs illetékek eltörlése. A hitelezési rendszer javításával ösztönzik a kulcsfontosságú iparágak, high-tech és innovációs területek növekedését, ugyanakkor visszaszorítják az energaintenzív, valamint környezetszennyező és elavult gyártási technológiákat alkalmazó szektorokban zajló tevékenységeket.

Az elmúlt időszakban kiemelt nemzetközi figyelmet kapott a kormány mostanában sokat vitatott, többnyire a közbeszerzéssel kapcsolatos, protektív innovációs politikája. A Közbeszerzési Törvény és a Tudományos és Technológiai Fejlődési Törvény végrehajtási direktívái között olyan utasítások vannak, melyek a kínai hazai fejlesztésű innovációs termékek számára biztosítanak kizárólagos előnyöket. Ezt a hozzáállást jelenleg az Egyesült Államok és az európai országok kormányai is hevesen kifogásolják. A magyar érdekek érvényesülése szempontjából kiemelten fontos Kínában a TÉT terület megfelelő személyes képviselése.

Kína saját kutatási programjainak megnyitása a külföldi kutatók előtt, a korábbi évek rugalmatlan és nehezen átjárható nemzetközi TÉT együttműködési rendszeréhez viszonyítva jelentős momentumként értékelendő.

Kína TÉT kapcsolataiban egyre inkább preferálja a konkrét projektalapú, azonnali gazdasági hasznosulást hozó kooperációkat, melyet az Európai Uniót megelőzve az Egyesült Államok már felismert és kínai TÉT együttműködéseiben jelenleg is kamatoztat. A TÉT attasé aktív közreműködésével a magyar-kínai TÉT projektek megvalósulása révén Magyarország számára is adott a lehetőség az előnyös kooperációk kialakítására.

Kína nemzetközi TÉT együttműködési stratégiájának megfelelően a Nemzetközi TÉT Együttműködési Program keretében támogatott projektek fő prioritási területei a környezetvédelem, mezőgazdaság, biotechnológia, energetika, egészségügy, információs és kommunikációs technológiák, anyagtudományok stb. A beszámolási időszakban kiemelt figyelmet kaptak a környezetvédelmi (beleértve a „zöld” energiákat) és az agrár együttműködések.

A Magyar-Kínai Tét Együttműködés keretében támogatott, technológiai innovációt megalapozó projektek többsége a mezőgazdaság, gyógyászat, informatika területéről származnak. Tapasztalatok szerint a kooperációban részt vevő kutatók jelentős része a kormányközi projekt keretében elindított közös szakmai munka kibővítésén – többek között pótlólagos források felkutatásán – dolgoznak. A magyar-kínai kutatói kapcsolatok kiszélesedésére az NKTH és Shenzhen város közös pályázata további lehetőségeket nyújt, melynek keretében legutóbb környezetvédelmi és informatikai projektek kerültek támogatásra. Shenzhenben környezetvédelmi technológiákkal kapcsolatos területen két magyar vállalat is jelen van vegyesvállalati formában.

Az év elején megnyitott új Csungkingi Főkonzulátushoz tartozó régióban is kiváló lehetőségek mutatkoznak a jövőbeli kétoldalú Tét kapcsolatok továbbfejlesztésére. Csungking Kína négy tartomány-jogú városának egyike, több mint 30 millió lakosával hosszú ideje dél-nyugat Kína kereskedelmi és ipari központja, és emellett komoly tudományos és technológiai potenciállal bír.

A jelenleg zajló Sanghaji Világkiállítás hatalmas publicitásának köszönhetően kiváló lehetőség az ország további népszerűsítésére. A rendezvényt „Jobb város, jobb élet” jelmonddal fémjelzik és ennek tükrében kiemelt figyelmet fordítanak a környezetvédelmi és „zöld” energiákkal kapcsolatos legújabb K+F vívmányok demonstrációjára. A Világkiállításra látogatók számát 70 millió főre becsülik.

2. Kína K+F+I rendszerének főbb jellemzői

2.1 K+F+I szabályozás, jogszabályi keretek

Kínában a beszámolási időszakban a K+F+I jogszabályi keretei alapvetően nem változtak. Emellett kiemelt nemzetközi figyelmet kapott a kormány mostanában sokat vitatott, többnyire a közbeszerzéssel kapcsolatos, protektív innovációs politikája.

A Közbeszerzési Törvény és a Tudományos és Technológiai Fejlődési Törvény végrehajtási direktívái között olyan utasítások vannak, melyek a kínai hazai fejlesztésű innovációs termékek számára biztosítanak kizárólagos előnyöket. Ezt a hozzáállást jelenleg az Egyesült Államok és az európai országok kormányai is hevesen kifogásolják.

Áprilisban a Kínai Tudományos és Technológiai Minisztérium (MOST) honlapján, további nyilvános véleményezésre tették közzé a Kínai Tudományos és Technológiai Minisztérium, az Állami Fejlesztési- és Reformbizottság (NDRC) és a Pénzügyminisztérium által közösen, kínai nyelven kiadott „Indigenous Innovation Product Accreditation in 2010” minisztériumi rendelet (direktíva) tervezetét, mely a Kínai Tudományos és Technológiai Fejlődési Törvény iránymutatásait veszi alapul.

2009 végén a kínai hazai gépgyártó ipar támogatása céljából, a kínai Ipari és Informatikai Minisztérium, a MOST, a Pénzügyminisztérium és az Állami Vagyonfelügyeleti Bizottság közösen adták ki a „Guidance Catalogue of Indigenous Innovation on Major Technology Equipment”. Ez az útmutató katalógus 18 területen 240 berendezést jelöl meg, melyek a vonatkozó technológiai és fejlesztési tervek során privilegizált helyzetet, valamint pénzügyi és jogszabályi támogatást élveznek (pl. a közbeszerzések alkalmával). Ezenkívül az „Indigenous Innovation Product Catalogue” listájára történő felvételkor is különleges

elbírálásban részesülnek. A katalógus célja, hogy a gépgyártó iparon belüli hazai belső innovációs képesség javuljon, valamint a gazdaságban és a kiemelt építési projektek során növekedjen a fejlett gyártógépekre való igény. A katalógus a vállalatok számára is útmutatást nyújt abból a szempontból, hogy a legszükségesebb és leghatékonyabb gyártógépek kerüljenek kifejlesztésre. Ezenkívül a kormányzati szervek, intézmények és bankok számára is referenciaként szolgál arra vonatkozóan, hogyan támogassák a gépgyártó ipart.

Kínában az idei parlamenti időszak alatt benyújtásra került a Hazai Innovációs Törvény javaslattervezete. A dokumentum szabályozza a TÉT adókedvezményeket, kormányzati szervek kínai hazai innovációval kapcsolatos támogatásait, a TÉT területen dolgozók jogait és érdekeit, a vállalatok innovációs részlegeinek jogait, továbbá alapul szolgál a kínai hazai innováció koordinációs mechanizmusának, a hazai innovációval kapcsolatos IPR rendszernek és a KKV-k innovációs támogatásainak. Ugyanakkor teret enged a versenyképes nagyvállalatok vezető szerepének és előmozdítja ezek innovációs beruházásainak növekedését. A tavalyi parlamenti időszak alatt benyújtásra került egy Technológiai Innovációs Törvény javaslattervezete is. Jelenleg a 2009-ben beadott Technológiai Innovációs Törvény tartalmát vitatják és egyeztetik, míg az idei Hazai Innovációs Törvény előterjesztése egyelőre még az említett pontig sem jutott el, jelenleg csupán kezdeti javaslati stádiumban van.

A TÉT-irányelveket és célkitűzéseket a KNK Államtanácsa által jóváhagyott Nemzeti Közép és Hosszú távú TÉT Fejlesztési Program (2006-2020), valamint a Tudományos és Technológiai Minisztérium által készített 11. Ötéves Tervre vonatkozó Nemzeti TÉT Fejlesztési Terv (2006-2010) tartalmazza. A Nemzeti TÉT Fejlesztési Terv a Nemzeti Közép és Hosszú távú TÉT Fejlesztési Program irányelveit veszi alapul és meghatározza a TÉT-stratégiákat a következő ötéves periódusra, egyúttal rögzíti a 2010-re vonatkozó célkitűzéseket. Ezek a K+F beruházások növelése, a TÉT-költségvetés strukturális átalakítása, a vállalati innováció ösztönzése, a szellemi tulajdonjogok védelme, a TÉT-kutatások számára kedvező környezet létrehozása, valamint a TÉT-menedzsment és koordinációs rendszer fejlesztése.

A Kínai Népköztársaság bilaterális és multilaterális nemzetközi TÉT-együttműködésekre vonatkozó stratégiáit a Nemzetközi TÉT Együttműködési Program tartalmazza a Nemzeti Közép és Hosszú távú TÉT Fejlesztési Program és a Nemzeti TÉT Fejlesztési Terv irányelvei alapján.

A következő jelentősebb kínai jogszabályokat érdemes a tudomány és technológia területéről kiemelni:

- a tudomány és a technológia népszerűsítéséről szóló törvény (Law of the PRC on Popularization of Science and Technology, 2002),
- törvény a tudományos és technológiai fejlődésről (Law of the PRC on Science and Technology Progress, 1993, módosítás 2007-ben),
- törvény a mezőgazdasági technológiák népszerűsítéséről (Law of the PRC on the popularization of agricultural technology),
- a szellemi tulajdonjogok védelmével kapcsolatos törvények: védjegy-törvény (2004), szabadalmi törvény (2005) és a „copyright” törvény (2001),
- törvény a technológiai szerződésekről (Technology Contract Law of the PRC, 1987).

2.2 A K+F+I intézményrendszere

Kínában az állami szféra intézményi struktúrája stabil alapokon áll, ennek köszönhetően az elmúlt beszámolási időszakban a K+F+I intézményrendszerben nem történt gyökeres változás vagy átszervezés.

A KNK Államtanácsa (központi kormányzat), az államhatalom legfelső végrehajtó szerve, a közigazgatás legfelső szerve. Többek között az ONGY által elfogadott törvényjavaslatok és jogszabályok alkalmazásáért, valamint a Kínai Kommunista Párt által meghatározott gazdasági és társadalmi alapelvek és stratégiák kivitelezésért felelős. Közvetlen irányítása alá tartoznak a minisztériumok, a stratégiai fontosságú állami hivatalok, (mint például a Szellemi Tulajdonjogok Irodája, a Statisztikai Hivatal, Állami Erdőgazdálkodási Hivatal és az állami tulajdonú Űripari Tudományos és Technológiai Vállalatcsoport), és intézmények (mint például az Országos Fejlesztési Kutató Központ, a Kínai Tudományos Akadémia (CAS), a Társadalomtudományi Akadémia (CASS), a Nemzeti Természettudományos Alap (NSFC), a Mérnök Akadémia (CAE), Meteorológiai Hivatal és a Földrengésügyi Hivatal). Minisztériumi felügyelet alá tartoznak bizonyos országos szintű hivatalok, akadémiák, intézmények és egyetemek.

Szellemi Tulajdonjogok Irodája, Statisztikai Hivatal, az Állami Erdőgazdálkodási Hivatal (hozzá tartozik a Kínai Erdőgazdálkodási Akadémia), az állami tulajdonú Űripari Tudományos és Technológiai Vállalatcsoport (ennek egyik K+F egységét képezi az Űrtechnológiai Akadémia) a KNK Államtanácsa (központi kormányzat) közvetlen hivatalai.

A Fejlesztési Kutató Központ, a Kínai Tudományos Akadémia (CAS), a Társadalomtudományi Akadémia (CASS), a Nemzeti Természettudományos Alap (NSFC), a Mérnök Akadémia (CAE), Meteorológiai Hivatal és a Földrengésügyi Hivatal az Államtanács közvetlen irányítása alá eső intézmények, azaz nem minisztériumi felügyelet alatt állnak.

Az alábbi minisztériumi szintű intézmények köthetők a K+F rendszeréhez:

- **Állami Fejlesztési és Reformbizottság** (NDRC), melynek felügyelete alatt áll az országos hatáskörű Állami Energetikai Főhatóság és az Energia Kutató Intézet.
- **Tudományos és Technológiai Minisztérium** (MOST)
- **Az Ipari és Informatikai Minisztérium** (MIIT) közvetlen irányítása alá tartozik Atomenergia Hatóság, és a Nemzeti Űrhivatal, melyek mind országos hatáskörű intézmények. Távközlési Kutatások Akadémiáját is a MIIT felügyeli.
- **Humánerőforrás és Szociális-ügyek Minisztériumának** kötelékébe tartozik az országos szintű Külföldi Szakértők Hivatala, mely többek között a Kínán kívüli „agyak visszaszívásával” foglalkozik.
- **A Tudományos, Technológiai és Ipari Honvédelmi Bizottság** (COSTIND)
- **Föld- és Erőforrások Minisztériuma** alá két országos hatáskörű intézmény tartozik, az egyik a Közvéleménykutatási és Térképezési Hivatal, a másik pedig az Állami Óceáni Hivatal. Ez utóbbi alá tartozik a Sarkvidékkutató Intézet.
- A Mezőgazdasági Minisztérium felügyeli a Kínai Agrártudományi Akadémiát, a Lakásügyi és Településfejlesztési Minisztérium a Várostervezési Akadémiát, a Környezetvédelmi Minisztérium pedig a Környezettudományi Akadémiát.
- **A Kulturális Minisztérium** alá tartozik az országos szintű Kulturálisörökségi Hivatal, mely a Kulturálisörökségi Akadémia tevékenységét felügyeli. A Vízügyi

Minisztérium közvetlenül irányítja a Vízforrások és Vízenergia Kutatóintézetet és a Nanjingi Hidraulikai Kutatóintézetet.

- Kínában az egyetemeket az **Oktatási Minisztérium** felügyeli.
- Az Egészségtudományi Akadémia és a Betegségmegelőzési és Ellenőrzési Központ a **Egészségügyi Minisztérium** közvetlen irányítása alá tartoznak.
- A **Tudományos, Technológiai és Ipari Honvédelmi Bizottság** (COSTIND)

A K+F+I intézményei Kínában vagy a központi kormányzat közvetlen irányítása alá tartoznak, vagy pedig az egyes minisztériumok szakmai felügyelete mellett működnek. Az előbbi intézmények közé olyan kiemelt stratégiai fontosságú tudományterületek tartoznak, mint az űrkutatás, meteorológia, szeizmológiai stb., valamint a három legnagyobb jelentőséggel bíró akadémia (Tudományos Akadémia, Társadalomtudományi Akadémia, Mérnökakadémia), a többnyire alapkutatásokkal foglalkozó Természettudományos Alap és az országos hatáskörű Fejlesztési Kutató Központ.

A Tudományos, Technológiai és Oktatási Irányító Bizottság magas szintű igazgatási koordinátor szerepet tölt be a Minisztériumok és az Államtanács alá tartozó illetékes szervek között.

A tudomány és technológia területén a legjelentősebb nem-kormányzati szervezet a TÉT Szövetség, mely tartományonkénti lebontásban regionális apparátussal rendelkezik.

Az Oktatási Minisztérium az egyetemi kutatásokat támogatja például laboratóriumi fejlesztések formájában és vezető professzorok alkalmazásával, viszont külön kutatási alapokat számukra nem biztosít. Az egyetemek a minisztérium által rendelkezésükre bocsátott költségvetés egy részét kutatási célokra használhatják fel. Ebből általában többnyire kisebb K+F projekteket finanszíroznak, fiatal tudósokat támogatnak és a MOST, NDRC és egyéb állami szervek által meghirdetett programok pályázataira költik. Némely kiemelkedő jelentőségű „presztízs” egyetem (Qinghua Egyetem, Peking Egyetem, Tongji Egyetem stb.) viszont önálló, preferenciális kutatási támogatásban részesül.

Kínában az állami egyetemeken kívül léteznek magán egyetemek is, de az előbbi magasabb oktatási színvonalat nyújt. A legjobb felsőoktatási intézmények a stratégiaileg kiemelt tartományi és országos egyetemek. Ezek az állami „211” program részét képezik, melynek értelmében világszínvonalú egyetemeket kívánnak működtetni Kínában úgy, hogy körülbelül az ország 100 legjobb felsőoktatási intézményét kiemelt pénzügyi támogatásokban részesítik. Az 1999 évi. „21. századi Oktatási Akcióterv” értelmében az Oktatási Minisztérium az egyetemeken humán- és társadalomtudományi kutatóközpontok létrehozásait célozta meg. 2009-ig több mint 150 ilyen központot sikerült létrehozni, melyeket általában a minisztérium 300.000 jüannal (44.000 dollárral) és a felsőoktatási intézmény ugyanennyivel támogat.

A Kínai Tudományos Akadémia (CAS) Kína akadémiai kutatási és fejlesztési szektorának legmeghatározóbb szervezete, a tudományos élet legmagasabb szintű szereplője. Kiemelt jelentőséggel bír az a tény, hogy a Kínai Tudományos Akadémia elnöke egyben az Országos Népi Gyűlés Állandó Bizottságának elnökhelyettese is. Az intézmény a tudomány és technológia területén egyidejűleg a kormány legmagasabb szintű tanácsadói testülete is. Az Akadémia intézetei a következő három csoportba sorolhatóak: alap- és alkalmazott kutatások intézetei, high-tech fejlesztésekkel foglalkozó intézetek, valamint közszolgálati intézmények, beleértve a környezetvédelemmel, az egészségüggyel és a mezőgazdasággal foglalkozó részlegeket. 2009 végén az Akadémia előző évhez képest 22 fővel többet, azaz 714 fő állandó

akadémiai tagot tartott számon és 2008-hoz viszonyítva 10%-os alkalmazotti létszámnövekedés történt, mely több mint 54.000 főnyi foglalkoztatottságot jelent. A CAS közvetlen irányítás alá 117 intézmény (ebből 97 kutatóintézet), két egyetem tartozik, melyeken felül 24 saját érdekeltségű holding vállalatot is működtet Kínában.

Kína nemzeti K+F költségvetéséből jelentős mértékben részesülő Tét Minisztérium (MOST) a tudományos és technológiai szakterületeinek közvetlen irányítására és felügyeletére szakosodott, melynek keretében egyebek mellett számos fő nemzeti K+F programot is koordinál. Ezek közül a legfontosabbak közé tartozik a Nemzeti Alapvető Kutatási Program („973” Program), a High-technológiai Program („863” Program), a Kulcstechnológiai K+F Program. A MOST további programok keretében foglalkozik K+F infrastrukturális- és a Tét eredmények gazdasági hasznosításával kapcsolatos kapacitás-építéssel. A nemzetközi együttműködések megcélzó alapok koordinálását is a Tét Minisztérium végzi, valamint felelős az átfogó Tét-fejlődésre irányuló tervek és szabályozások megfogalmazásaiért. Javaslati jogkörrel bír a szakterületéhez tartozó intézményi reformokkal, a kutatóintézetek létrehozásával és átstrukturálásával kapcsolatosan is. A minisztérium tervezeteket készít a rendelkezésre álló források racionális elosztására és felhasználására, valamint költségvetési és elszámolási vonatkozásokban is ellátja a Tét-alapok felügyeletét.

2.3 Finanszírozási struktúra

A kínai K+F+I finanszírozás háttérét adó intézményi struktúra fő elemei a Nemzeti Alapvető Kutatási Program és a High-Technológiai Program tervezeteinek kidolgozásáért is felelős Tudományos és Technológiai Minisztérium, a Kínai Tudományos Akadémia, mely a Tudás Innovációs Programot koordinálja, valamint a főleg alapvető kutatásokat támogató Természettudományos Alap. A 2010-es évben 21 milliárd jüan (3 milliárd dolláros) költségvetési keretből gazdálkodó Tét Minisztérium pénzügyi büdzséjének 15%-át költi alap-, 36%-át alkalmazott kutatási célokra, valamint 25%-ot technológiai K+F-re. Az alapvető kutatásra fordított pénzüsségeket az előző évhez képest 14%-kal megnövelték, míg az alkalmazott kutatási keret alig érezhetően (0,6%-kal), de csökkent, a technológiai K+F 1,3%-os növekedést mutatott 2009-hez képest. Tavaly a Kínai Tudományos Akadémia az előző évnél 26%-kal többet, azaz 12 milliárd jüant (1,7 milliárd dollárt) költött K+F célokra.

2009-ben Kína GDP-jének 1,62%-át költötte K+F-re, 17,7%-kal többet az előző évinél.

Kínában 2009-ben állami szinten több mint 150 milliárd jüant (22 milliárd dollárt) költöttek tudományos és technológiai kiadásokra. Ez az összeg az előirányzott tervet 3,5 %-kal haladta meg és az előző évhez képest 30%-os növekedést jelentett. A Tét kiadás 95%-át a központi kormányzat költötte el, a fennmaradó 5% pedig a helyi önkormányzatokhoz került átutalásra.

Közel 95 milliárd jüant (14 milliárd dollárt) fordítottak alap és alkalmazott kutatásokra, 32 milliárd jüan (4,7 milliárd dollár) pedig kiemelt Tét projektek céljára került elköltésre. A technológiai innovációs alapok számára összesen 20 milliárd jüant (3 milliárd dollárt) juttattak, melyet a kulcsfontosságú iparágak átstrukturálásával és fellendítésével, közel 4500 technológiai fejlesztési projekttel és vállalati innovációs törekvések támogatásával kapcsolatban használtak fel.

2010-re több mint 163 milliárd jüant (24 milliárd dollárt) irányoztak elő központi kormányzati tudományos és technológiai kiadásokra, ami 2009-hez képest 8%-os növekedést jelent. Kiemelt Tét projektekre az előző évhez hasonlóan több mint 30 milliárd jüant (4,4 milliárd

dollárt) különítettek el, alap- és alkalmazott K+F-re pedig 110 milliárd jüant (16 milliárd dollárt) kívánnak majd fordítani.

A 2009-ben előző évhez viszonyított 30%-os Tét kiadásnövekedéshez képest a 2010-re jóváhagyott költségvetés 8%-os növekedést mutat. A 2009-es kiugró érték a válságból való kilábalásra történő összpontosítás eredménye, ilyen mértékű további növekedési tendencia azonban irracionálisnak minősülne.

2.4 Vállalati K+F+I, valamint az eredmények piaci hasznosítása

Az elmúlt időszakban, Kínában a K+F tevékenységeket folytató kis- és középvállalkozások (KKV) számára nyújtott banki szolgáltatások köre kibővült, a KKV-k ezáltal jobb feltételekkel és könnyebben juthatnak hitelekhez.

A MOST és a Kínai Bankfelügyeleti Bizottság a közelmúltban kiadott közös kezdeményezésével a K+F tevékenységet folytató KKV-kra vonatkozóan egy olyan új hitelbírálati rendszert terveznek bevezetni, melynek során az adott területen jártas kutatókból álló tudományos és technológiai szakcsoport az adott projekt megítélésével kapcsolatban objektív tanácsadási és konzultációs szolgáltatásokat nyújt a pénzügyi intézetek számára. A szakértőcsoport tagjai egy külön erre a célra létrehozott adatbázisból kerülnek majd kiválasztásra. A K+F tevékenységet folytató vállalatok új hitelbírálati rendszerének részleteit a Kínai Bankszövetség dolgozza ki.

2009 végéig a Peking Bank összesen 40 milliárd jüan (6 milliárd dollár) értékben ezer darab technológiai célú kölcsönt helyezett ki a kínai fővárosban. A bank ezt az irányvonalat folytatva 2010 elején Peking Város Tét Bizottsággal megállapodott, hogy különböző kutatási ágazatokat pénzügyi támogatásban részesítenek, kiemelt figyelmet fordítva a biogógyszerészeti szektorra. Ennek keretében a pénzügyi intézet 20 milliárd jüan (3 milliárd dollár) értékű hitelt nyújt a Pekinger Tét Bizottság által támogatott Tét-projektekre. Ebből az összegből 5 milliárd jüan (730 millió dollár) közvetlen a biogógyszerészeti ágazathoz kerül.

A Kínai Tudományos Akadémia (CAS) 2009-ben is prioritásként kezelte az innovációs rendszer szereplőivel kapcsolatos együttműködések. A CAS a helyi önkormányzatokkal és vállalatokkal együtt 12 új inkubációs központot hozott létre és a hirtelen gyarapodásnak köszönhetően összesen 21 ilyen platform működik jelenleg az Akadémia felügyeletével. A teljes vállalati együttműködések, technológiai transzferek és piaci hasznosulásból származó bevétel az előző évhez képest 46%-kal növekedett és több mint 140 milliárd jüant (20 milliárd dollárt) tett ki.

3. Jelentősebb események Kínában a K+F+I területén

A nemzetközi gazdasági válság a kínai gazdaságot kevésbé rázta meg, mint a világ többi vezető nagyhatalmát. 2009-ben a válság eddigi legsúlyosabb évében is a kínai GDP 8,7%-kal fejlődött, míg 2010-re 10% körüli GDP növekedést prognosztizálnak.

A kínai kormány 2008-2009-ben 4.000 milliárd jüan (586 milliárd USD) értékű gazdaságélénkítő csomaggal reagált a nemzetközi válságra, melynek eredményeként jelentősen növekedhettek a K+F+I kiadások.

A nemzetközi gazdasági válság hatásainak enyhülése után Kína továbbra is fenntartja a tudomány és technológia kiemelt prioritásként történő kezelését és a hazai K+F+I további ösztönzését, de érthető módon az ezekre fordított kiadások mérsékeltebbek lesznek, mint a gazdaságélénkítő csomag bevezetésének idején. A tudományos és technológiai kiadásokra fordított összegek várhatóan továbbra is növekednek, de a 2010-re előrejelzett 8%-os növekedési mérték elmarad a 2009-ben tapasztalt 30%-tól.

A nagy teljesítményű tudományos kutatóberendezésekkel kapcsolatos K+F-et és a gyártást 2010-ben kiemelt prioritásként kezelik. A hatékonyabb tudományos és technológiai átfogó fejlődés elősegítése érdekében, a jövőben is a vállalatok, egyetemek, kutatóintézetek, végfelhasználók szorosabb integrációjára törekszenek. Állami szinten kívánnak intézkedéseket hozni a kulcsfontosságú berendezések és alkatrészek, valamint a fejlett technológiák importjának ösztönzésére.

A tavalyi évben is jelentős növekedést mutatott a K+F+I fejlődése Kínában. 2009-ben közel 130 nemzeti mérnök-kutatóközpontot, valamint 85 nemzeti mérnöki-laboratóriumot tartottak számon Kínában. Az év végére több mint 600 vállalati technológiai központot hagytak jóvá, mely 10%-kal több mint előző évben, míg a tartományi szintű technológiai központok száma meghaladta az 5.000-et.

A K+F+I fejlődésének eredményeképp növekedett a bejegyzett szabadalmak és találmányok száma. 40%-kal több szabadalmat és 36%-kal több találmányt jegyeztek be. Előbbi 86%-ban, utóbbi fele arányba belföldi regisztrációjú. A technológiai transzferre vonatkozó aláírt szerződések száma darabra kevesebb volt (214.000), viszont az összérték (304 milliárd jüan) 14%-kal meghaladta az előző évi értéket. Kiemelt területként kezelve a katasztrófa-megelőzést és elhárítást, a szeizmológiai kutatóállomások számát 10%-kal növelték.

Kína az elmúlt időszakban nagy hangsúlyt fektetett a külföldről történő „agyvisszaszívásra”. Ennek egyik eredményeként a MOST, NDRC, Pénzügyminisztérium, Természettudományi Alap, CAST, Humán Erőforrások és Szociális-ügyek Minisztériuma által közösen szervezett Nemzeti Talentum Program keretében kihirdetett sikeres pályázók 21%-a külföldről visszatért szakember. Másik példa 2009-ben a Kínai Tudományos Akadémia Tehetség Programja, mely résztvevőinek 76%-a külföldi tehetségek „hazacsábítására” specializált projekt keretében került kiválasztásra.

A kínai hagyományos orvoslással (TCM) kapcsolatban 2009-ben jelentős adminisztratív előrelépések történtek. Az Államtanács a TCM területének fejlesztésére és támogatására vonatkozó szándékát írásban fejezte ki, valamint az Államkincstár 4,7 milliárd jüannal (700 millió dollárral) támogatta a területet. A TCM az egészségügyi reform részévé vált, valamint beleintegrálódott a hadsereg egészségügyi rendszerébe is. 16 TCM kórház kapott állami klinikai kutatóközpont státuszt, amellyel létrejött a hagyományos kínai orvoslás innovációs rendszere. A 2009-es Nemzeti Tét Díjkiosztó Ünnepség keretében tíz TCM területről származó K+F eredmény került díjazásra.

2009-ben Kínában számos tudományos áttörést sikerült elérni. Többek között kifejlesztésre került a Tianhe-1 petaflop-teljesítményű szuperszámítógép, mely a világ leggyorsabb szuperszámítógépeinek listáján a második helyet foglalja el; az Antarktisz belső, magasan fekvő területén kínai kutatói bázist létesítettek; befejezték a Sanghaj Szinkrotron-sugárzási létesítmény építését; kínai tudósok forradalmi eredményeket értek el a kvantum-számítás terén; siker koronázta a H1N1 vakcina tömeggyártását stb.

Június elején, Hu Jintao államelnök a kínai Parlament nagytermében nyitotta meg a Kínai Tudományos Akadémia és a Mérnökakadémia által két évente megrendezett nagyszabású konferenciát, melyen Wen Jiabao miniszterelnökkel az élen, a legfontosabb kínai állami vezetők is részt vettek. A stratégiai fontosságú tudományos és technológiai ügyekben a kormány és az egyes iparágak munkáját szakmai tanácsadással és konzultációval segítő két akadémia nagyszabású konferenciáján több mint 1.400 tudós és mérnök részvételével többek között olyan kulcsfontosságú kutatási témák kerültek megvitatásra, mint az alacsony szénkibocsátású fejlődési modell és a megújuló energiák.

Az eddigi legnagyobb expóként számon tartott Sanghaji Világkiállítás május 1. és október 30. között zajlik. A rendezvényt „Jobb város, jobb élet” jelmonddal fémjelzik és ennek tükrében kiemelt figyelmet fordítanak a környezetvédelmi és „zöld” energiákkal kapcsolatos legújabb K+F vívmányok demonstrációjára. Az esemény jellegzetessége, hogy a résztvevő külföldi országok – a hatalmas ázsiai ország piacából részesedést remélve – egymással versenyezve kívánják bemutatni legújabb innovatív eredményeiket Kína számára. Előrejelzések szerint a 70 millió főt meghaladó becsült látogatottság több mint 90%-a kínai lesz.

4. Kína Nemzetközi kapcsolatai

Kína saját kutatási programjainak megnyitása a külföldi kutatók előtt, a korábbi évek rugalmatlan és nehezen átjárható nemzetközi Tét együttműködési rendszeréhez viszonyítva jelentős momentumként értékelendő.

Amíg a Kína EU-val létrejövő együttműködéseit a szemináriumok, workshopok, szektorális párbeszéd, egyeztetők jellemzik, addig az Egyesült Államokkal való Tét kapcsolatokban mindinkább konkrét projektalapú, azonnali gazdasági hasznosulást hozó kooperációk vannak túlsúlyban.

4.1 A fogadó ország kétoldalú, EU-n kívüli multilaterális Tét kapcsolatai, együttműködései

A kínai Tét Minisztérium irányítása alá tartozó Nemzetközi Tét Együttműködési Program keretében határozzák meg Kínában a nemzetközi Tét együttműködésekre vonatkozó stratégiákat, melynek kidolgozási alapjául szolgál a Nemzeti Közép- és Hosszú távú Tét Fejlesztési Program, valamint a Nemzeti Tét fejlesztési Terv irányelvei.

A támogatott projektek fő prioritási területei a környezetvédelem, mezőgazdaság, biotechnológia, energetika, egészségügy, információs és kommunikációs technológiák, anyagtudományok. A beszámolási időszakban kiemelt figyelmet kaptak a környezetvédelmi (beleértve a „zöld” energiákat) és az agrár együttműködések. A közös projektek nagy része alap- és alkalmazott kutatások, melyekben többnyire felsőoktatási- és kutatóintézetek vesznek részt. Kína növekvő nyitottságának köszönhetően a vállalati projektek aránya is növekvő tendenciát mutat.

A Nemzeti Tét Együttműködési programban résztvevő több mint 30 ország, régió és nemzetközi szervezet közül az Egyesült Államok van jelen a legtöbb projekttel. Az USA 31 éve írta alá Kínával a Tudományos és Technológiai megállapodást. Ez idő alatt a két ország közötti Tét kapcsolatok jelentős változásokon mentek keresztül, a kezdeti mobilitási programokat a stratégiai, közös érdekeken alapuló partnerségi kapcsolat váltotta fel. A

kormányközi projektek keretében jelenleg a mezőgazdaság, energetika, egészségügy, atmoszférikus és oceanológiával kapcsolatos tudományterületekre koncentrálnak.

Kína az elmúlt időszakban kiemelt figyelmet fordított az afrikai országokkal történő tudományos és technológiai kapcsolatok fejlődésére. Ennek eredményeként tavaly novemberben elindították a Kínai-Afrikai Tét Partnerségi Programot, melynek keretében az afrikai kutatók számára lehetőség nyílik a szakmai továbbfejlődésre. A program kiemelten foglalkozik a megélhetési és gazdasági fejlődéssel kapcsolatos technológiai kérdésekkel, különös tekintettel a mezőgazdasági és környezeti K+F-re.

Kína, Japán és Dél-Korea között a térség közös regionális problémáinak áthidalása, megoldása és megelőzése végett háromoldalú Tét megállapodás keretében szoros együttműködések folytatnak. Ezek jelenleg kiemelt területei a környezetvédelmi (veszélyes hulladék-kezelés), vízügyi, energetikai, TCM, katasztrófa megelőzési és elhárítási technológiák, egészségügy stb. Az ICT területén egyebek mellett a szenzor-technológiákra, 4G mobilkommunikációs technológiákra és az internetbiztonságra fókuszálnak.

Oroszország Kína harmadik legnagyobb, kiemelt jelentőségű együttműködő partnerei közé tartozik. Kína Oroszországgal szemben megjelölt jelenlegi kutatási prioritásai között említendő a nukleáris energiafelhasználás, űrhajózás, környezettudományok, energiatakarékosság és nanotechnológia

A nemzetközi kapcsolatokban érzékelt általános új tendencia, hogy a korábban személyekre vonatkozó csereprogramokról és a különböző projekteken belül megvalósult együttműködésekről átterült a hangsúly a nemzetközi kutatói bázisok létrehozására. Ezzel is elősegítik a tehetségek és inkubátorok integrált fejlesztését, a Tét-projektek kombinációját, és nagyobb teret engednek az intézményeknek az egymás közti interakciókra.

A Kínai Népköztársaság a Nemzetközi Tét Együttműködési Programmal arra törekszik, hogy a Nemzeti Közép- és Hosszú-távú Tét Fejlesztési Program irányelveit figyelembe véve a tőke, a technológia, az erőforrások és a szabályozás szempontjából kézzelfogható együttműködések jöjjenek létre a nemzetközi közösséggel a részletesen meghatározott kiemelt prioritású területeken.

4.2 Kína kapcsolata az EU-val a K+F+I területén

1998-ban közös megállapodás aláírásával helyezték jogi alapokra a Kína és EU közötti tudományos és technológiai együttműködési rendszert, mely 2004-ben került megújításra. Az FP7-es keretprogram, a Kína Közép- és Hosszú távú Tudományos és Technológiai Fejlesztési Terve és a 11. Ötéves Terv körülbelül azonos időben került elfogadásra. Ez kitűnően megalapozta a kulcsfontosságú területeken történő stratégiai partnerkapcsolatok elmélyítését. A közös Tét-együttműködések az Európai Bizottság és a kínai Tét Minisztérium az FP7-es keretprogramon és a kínai 863 és 973 programokon, továbbá egyéb kutatási alapokon keresztül támogatja.

A kínaiak EU FP7 keretprogramjában való részvételi aránya eddig a Kooperáció specifikus programban a legnagyobb, melyre a kínai pályázók 80%-a jelentkezett. Ezen belül a kínai jelentkezők negyede környezetvédelmi (beleértve az éghajlatváltozást is) témával, körülbelül egyötöde pedig információs és kommunikációs technológiákkal vannak jelen a programban, továbbá jelentős az egészségügyi, valamint az élelmiszer, mezőgazdasági és biotechnológiai

területeken történő részvétel is. Az Emberek program kutatói mobilitást támogató „Marie Curie” Akciókban való részvételre történő jelentkezési arány a keretprogramban történő összes kínai részvétel körülbelül 14%-át teszi ki eddig. A Kapacitások programban Kína főleg a kutatási infrastruktúrák és a nemzetközi együttműködési tevékenységek vonatkozásaiban pályázik.

Az Európa és Kína közötti kutatócsere terén, a számos más országban (pl.: USA, Japán, Dél-Korea stb.) tapasztaltakkal ellentétben, nem figyelhető meg nagy aktivitás. Különösen a Kínába irányuló mobilitás terén mutatkoznak nehézségek, ugyanis az európai ügynökségeknél általában kevés európai szakember jelentkezik Kínába kutatási ösztöndíjakra. Ez számottevően megmutatkozik az USA-Kína és EU-Kína szegmensek közös publikációk terén észlelhető jelentős különbségek további növekedésében. Az EU térség kutatóinak kínai K+F területekre irányuló mobilitását elősegítendő, az Európai Bizottság által meghirdetett Kínai Tudományos és Technológia Ösztöndíjprogram (STF China) az EU és Kína közötti TÉT kapcsolatok építését ösztönző pilot projektként indult 2009 januárjában. Az ösztöndíj teljes időtartama 24 hónap, melyből a kutatók 18 hónapot fordítanak kutatásra, 6 hónapot pedig a kínai nyelv tanulására és a kultúrával való ismerkedésre. Az STF-China program pilot stádiumában mind a két alkalommal jóval többen jelentkeztek, mint a meghirdetett 30 fős keretszám.

Az EURAXESS-kutatói mobilitás program Kína specifikus webes szolgáltatását 2009 decemberében hozták létre és azóta is aktívan működik a portál.

Április 30-án José Manuel Barroso, Connie Hedegaard klímaügyi biztos, Gunther Oettinger energia biztos és Zhang Guobao, az Állami Fejlesztési és Reformbizottság miniszterhelyettese (egyben a Kínai Nemzeti Energiahivatal vezetője) társaságában került sor a több mint 12 millió eurós EU-s befektetéssel létrehozott „Europe-China Clean Energy Center” ünnepélyes megnyitójára, melyet Pekingben a Tsinghua Egyetemen tartottak. „Europe-China Clean Energy Center” (EC2) felállítására és üzemeltetésére vonatkozó megállapodás értelmében a projekt élén a Torinói Műszaki Egyetem által vezetett konzorcium áll. A Központ ötéves működési időtartama alatt platformként szolgál mind a kínai és mind az európai energia szektor kulcsfontosságú résztvevői számára, valamint fő célja a tiszta energiák megnövekedett használatának elősegítése és a kínai kormány támogatása egy hatékonyabb, környezetbarát energiaszektor létrehozásában.

EU-Kínai Légügyi Kutatási projekt, melyet kínai oldalról az Ipari és Informatikai Minisztérium támogat. Október elején kezdődik el az a három közös projekt, melyből kettő kutatási-, egy pedig hálózatépítést (networking) ölel fel. Előbbieket egyenként 11,5 millió euróval támogatja a két fél, míg utóbbira kétszer 400 ezer eurós szubvenció jut.

A kínai Természettudományi Alap vezetőiből álló delegáció Brüsszelben az EU Kutatási Főigazgatósággal közös tudományos projektekkel kapcsolatos adminisztratív megállapodást kötött. Egy erre a célra létrehozott bizottság fogja eldönteni, hogy a két fél által milyen közös EU-kínai projektek kerülnek támogatásra. Ez a kezdeményezés a természettudományi kutatások terén Magyarország számára is újabb pályázati lehetőségeket teremt.

A közelmúltban hirdették ki az FP863 projektet, mely információs és kommunikációs technológiai (ICT) együttműködés területén egy új kínai-európai közös kezdeményezés. A projekt az FP7 keretprogramból és kínai részről a MOST által felügyelt 863 programból (High-tech K+F program) kerül egyenlő arányban finanszírozásra. Az FP863 célja a kutatások

koordinálása a két fél közös ICT prioritásainak meghatározásával, egy bilaterális pályázati rendszer felállítása a témában, valamint az FP7-tel és a 863 programokkal összhangban levő együttműködési munkaterv kialakítása.

Az EU Kínával a környezetvédelem terén számos formában folytat együttműködést, melyekre az alábbiak szolgálnak például:

- EU-China Biodiverzitás Program az EU legnagyobb tengerentúli, 51 millió euró befektetéssel létrehozott biodiverzitás megőrzési projektje 2006 júniusában indult és öt éves időtartamra szól. Ez egy közös kezdeményezés, melynek kínai együttműködő partnere a Kereskedelmi Minisztérium, Környezetvédelmi Minisztérium, valamint az ENSZ Fejlesztési Programja. A projekt célja, hogy a biodiverzitási menedzsment korszerűsítésén keresztül Kínában specifikus ökoszisztémák megőrzésében nyújtson segítséget, valamint közös kommunikációs platformként szolgáljon az EU és Kína között.
- Az EU és Kína közötti miniszteri szintű klímaváltozási párbeszéd került létrehozásra Connie Hedegaard EU klímaügyi biztos legutóbbi Kínai látogatása alkalmával, melynek során megbeszéléseket folytatott kínai kollégájával, Xie Zhenhua-val.

Összességében megállapítható, hogy az EU-kínai Tét-kapcsolatokat az elmúlt időszakban mindinkább a politikai vezetők által támogatott stratégiai megközelítések hangsúlyossága jellemzi.

4.3 Magyarország és Kína Tét kapcsolatai

2010 júniusában ötödik alkalommal kerül sor a Magyar-Kínai Tét Együttműködési Vegyes Bizottság ülésére, mely a 2002-ben aláírt Kormányközi Tét Együttműködési Megállapodás végrehajtási mechanizmusa. A kétévente megtartott üléseken döntés születik a közös kutatási projektekről, valamint meghatározásra kerülnek a jövőbeni Tét kooperációs irányvonalak. A gazdaság innovatív ágazatainak versenyképességét növelő bizonyos kiemelt projektek vonatkozásában további támogatási lehetőségekre van mód.

A technológiai innovációt megalapozó támogatott projektek többsége a mezőgazdaság, gyógyászat, informatika területéről származnak. Tapasztalat szerint az együttműködésben részt vevő több kutató is szem előtt tartja a kormányközi projekt keretében elindított közös szakmai munka kibővítésének lehetőségét. Ennek eredményeként további forrásokat felkutatásával a már megkezdett kooperáció kiterjesztésére törekednek.

A hagyományos kínai gyógyászat területén a beszámolási időszakban két új együttműködési szándéknyilatkozat született. A TCM területén további lehetőségek nyílnak azok nyugati orvoslással történő ötvözésére.

A magyar-kínai kutatói kapcsolatok kiszélesedésére az NKTH és Shenzhen város közös pályázata további lehetőségeket nyújt. Ennek keretében legutóbb környezetvédelmi és informatikai projektek kerültek támogatásra. Shenzhenben környezetvédelmi technológiákkal kapcsolatos területen vegyesvállalati formában két magyar cég is jelen van.

A közös magyar-kínai kormányközi projektek nagy része tudományos intézmények közötti együttműködés, melyek közül az egyetemek és a tudományos akadémiák kiemelt aktivitást

mutatnak. Az MTA-KTA között rendszeresek a kölcsönös szakmai delegációs látogatások és konzultációk. A közelmúltban a Kínai Társadalomtudományi Akadémia és az MTA között megújításra került az együttműködési egyezményüket szabályozó jegyzőkönyv.

Magyarország vonatkozásában érdemes szem előtt tartani, hogy a Kínai Tét Minisztérium kiemelten támogatja az olyan nemzetközi Tét együttműködések, melyek Kína kevésbé fejlett és ezáltal eltérő technológiai igényű régióit célozzák meg. A minisztérium előnyben részesíti az intézményi, egyetemi, vegyesvállalati és önkormányzati együttműködések formájában létrejövő, projektorientált és gazdasági hasznosulást eredményező kooperációkat.

A korábbi fejezetben bemutatott Europe-China Clean Energy Center (EC2) élén álló konzorcium egyik tagja a magyarországi székhelyű Közép- és Kelet-Európai Regionális Környezetvédelmi Központ (REC). EC2 projekt keretében lehetőség nyílik a környezetvédelemmel kapcsolatos magyar technológiák kínai piacon történő népszerűsítésére, gazdasági hasznosulására.

Földrajzi jellegzetességét tekintve Kína keleti része nagyobb fejlettséget mutat, mint a nyugati, ami főleg a tenger közelségének és a fejlett infrastruktúrának köszönhető. Itt találhatóak a több millió lakosú fejlett nagyvárosok is, mint Peking, Sanghaj vagy Shenzhen. Az ország nyugati régiói ezzel szemben viszonylag elmaradottabbak. Ezt a helyzetet tükrözi az is, hogy a Tét-projektekben együttműködő kínai partnerek a fejlettebb területeken működnek. Regionális elhelyezkedésüket tekintve, a jelenlegi harmincöt kínai-magyar Tét-együttműködésből tizenöt kínai partner Pekingben és a Pekinggel határos Hebei tartományban található, tizennégy partner a Sanghaj környéki régióban, míg Dél-Kínában egy, Délnyugat-Kínában három, Északkelet-Kínában pedig két partner van.

Az év elején megnyitott új Csungkingi Főkonzulátushoz tartozó régióban is kiváló lehetőségek mutatkoznak a jövőbeli kétoldalú Tét kapcsolatok továbbfejlesztésére. Csungking Kína négy tartomány-jogú városának egyike, több mint 30 millió lakosával hosszú ideje dél-nyugat Kína kereskedelmi és ipari központja, és emellett komoly tudományos és technológiai potenciállal bír. Jelenleg több mint 40 felsőoktatási intézménnyel, közel 120 tudományos kutató intézettel, valamint számos kulcsfontosságú laboratóriummal rendelkezik. A K+F szférában dolgozó teljes állású foglalkoztatottak száma közel 35.000 fő, amiből 77% dolgozik kísérleti fejlesztés, 14% alkalmazott kutatás és 9% alapkutatás területén. Csungking 2008-ban a GDP 1,19%-át fordította K+F-re, melynek 83%-át költötték kísérleti fejlesztésekre, 9%-ot alkalmazott kutatásokra és 6%-ot alapkutatásokra, 2%-ot pedig a kutatási infrastruktúra fejlesztésére. 2008-ban Csungkingban a high-tech ipari termékek exportja az előző évhez képest 19%-os növekedés arányt mutatott, mely a város teljes külkereskedelmi exportjának 22%-át tette ki.

5. Tét attasé tevékenysége

Az Európai Bizottság által meghirdetett Kínai Tudományos és Technológia Ösztöndíjprogram (STF China) 2009 januárjában indult az EU és Kína közötti Tét kapcsolatok építését elősegítő pilot projektként. Az STF China program finanszírozása a DG-RELEX költségvetésből történt, melynek későbbi tervei között nem szerepelt a projekt további finanszírozása. Az EU itteni képviselője kezdeményezte az STF-China program további folytatását. A Tét attasé aktívan részt vett a kezdeményezésben, aláírásával támogatta a Nemzetközi Kutatási Együttműködési Stratégiai Fórum (SFIC) elnöke részére írt, a program folytatását támogató dokumentumot, valamint népszerűsítette az ösztöndíjprogramot. A

jelenlegi 30 fős támogatott csoporton belül, Kelet-Európából egyedülként, három fiatal magyar kutató képviseli Magyarországot.

A Tét szakdiplomata Magyarország nemzetközi Tét kapcsolatainak témakörében előadást tartott a pekingi Tudományos és Technológiai Információs Intézet „Tét Információs, Fejlesztési és Innovációs Szolgáltatási Fórum” címmel januárban megrendezett éves konferenciáján. A fórumon lehetőség nyílt a magyar tudományos és technológiai élet bemutatására, valamint a jelenlevő illetékes intézményekkel történő kapcsolatfelvételre is.

A Tét attasé jelentésben adott tájékoztatást a „Europe-China Clean Energy Center” (EC2) felállítására és üzemeltetésében vonatkozó konzorciumi pályázat lehetőségéről. Részt vett az EC2 áprilisi ünnepélyes megnyitóján, amire José Manuel Barroso, Connie Hedegaard klímaügyi biztos, Gunther Oettinger energia biztos és Zhang Guobao, a Kínai Állami Fejlesztési és Reformbizottság miniszterhelyettes (egyben a Kínai Nemzeti Energiahivatal vezetője) részvételével került sor. A projekt élén a Torinói Műszaki Egyetem által vezetett konzorcium áll, melynek öt EU-s partnerei között a magyarországi székhelyű Közép- és Kelet-Európai Regionális Környezetvédelmi Központ (REC) is jelen van. Az EC2 Központ tevékenységét és a magyar részvételt a Tét attasé folyamatos figyelemmel kíséri.

A Tét attasé segítette a 2009 novemberében Budapesten megrendezett World Science Forumon (WSF) való magas szintű kínai részvételt, melynek során a Kínai Tudományos Akadémia elnöke az „Előretétekintés” címmel szervezett plenáris ülés keretében előadást tartott „Innováció: kitekintés 2050 irányába” címmel. Mind a WSF szakmai körökben történő népszerűsítésében, mind a fórum utómunkálataiban (sajtófigyelés, visszacsatolás a delegációtól stb.) aktív szerepet vállalt. Ehhez fűződik a WSF-hoz kapcsolódóan kiadott „12 Tudós a 21. Századról” c. kötetben szereplő KTA elnöki interjújában való közreműködés, valamint a könyv kínai népszerűsítése is.

A két ország közötti tudományos és technológiai témájú megbeszélések és kölcsönös látogatások során, a kulturális és protokolláris szokásjogi különbségek áthidalása végett a Tét attasé javaslataival, tanácsaival segítette a kínai MOST, KTA, vízügyi, egészségügyi, TCM és a magyar vízügyi, KHEM delegációkat, valamint a szakmai konferenciákon résztvevő kutatókat. Ezenkívül esetenként a látogatások szakmai lebonyolításaiban és a tárgyalásokon is részt vesz, ahol alkalmanként tolmácsolással segíti a munkát.

A Tét attasé az NKTH képviseletében részt vett a 2010. januári Gazdasági Vegyes Bizottság ülésén, valamint az azt megelőző előkészítési feladatokban is aktív szerepet vállalt. Az ülés eredményeként többek között jegyzőkönyvben rögzítették, hogy az aláíró felek (magyar részről NFGM szakállamtitkár és a Kínai Kereskedelmi Minisztérium miniszterhelyettese) támogatják a két ország közötti tudományos kutatási és fejlesztési együttműködések, kiemelt figyelmet fordítva az olyan hasznosítás orientált K+F+I projektekre, melyek eredményeként rövid és középtávon gazdaságilag hasznosuló, piacorientált termékek és szolgáltatások jönnek létre.

A Tét attasé részt vesz a júniusban Budapesten megrendezendő Tét Vegyes Bizottsági Ülés előkészítésében, a magas szintű kínai részvétel koordinálásában.

A Tét attasé tovább folytatta a kínai állami intézményekkel, egyetemekkel, kutatóintézetekkel történő kapcsolatépítést, valamint a jó munkaviszony ápolását többek között rendezvényeiken, konferenciákon, kiállításokon történő részvétel által. Ennek

köszönhetően a magyar-kínai K+F és egyéb tudományos együttműködések a jövőben is hatékonyan fejlődhetnek, valamint a kínai nyelvű közvetlen kommunikációnak köszönhetően fontos információkra lehet szert tenni. A Tét attasé Magyarországot képviselve rendszeresen jelen van többek között a Kínai Tudományos Akadémia (KTA), Kínai Tét Szövetség, a MOST rendezvényein is. A Kínában állomásozó más országok Tét szakdiplomataival, valamint az EU itteni képviselőjének Tét részlegével is kapcsolatban van, utóbbi Tét vonatkozású tájékoztatóin, konferenciáin és rendszeres értekezletein is részt vesz, illetve Magyarországot képviseli.

A magyar-kínai kormányközi Tét projektekben résztvevő kínai felek számára a vízumkérelmükhöz történő asszisztáláson kívül további információkkal szolgál a magyar K+F és tudományos élet vonatkozásában. Ezenkívül esetenként – mind a magyar mind a kínai felek megkeresésének eleget téve – potenciális kutatási együttműködő partnerkeresésben is aktív szerepet vállal. A kormányközi Tét projektek magyar résztvevőinek is szükség szerint segítséget nyújt a kínai kutatásokhoz, illetve konferenciákon és rendezvényeken történő részvételhez, valamint szakmai találkozók szervezéséhez. Fontos momentum, hogy az eddigi tapasztalatok alapján mindkét fél bizalommal fordul a Tét attaséhoz.

A Tét területen kívül a szakdiplomata további munkakörébe tartozik a környezetvédelem, vízügy, egészségügy (hagyományos kínai orvoslás), energetika területei is, így jelentő és elemző munkája, valamint a kapcsolódó eseményeken való részvétele (pl. EU egyeztető értekezletek) ezekre a témára is kiterjed:

- -Kínában a környezetvédelem az elsődleges prioritások között szerepel napirenden. A COP16 tárgyalásokat megelőzően kiemelt figyelmet fordított a témára, kínai sajtótájékoztatókról, konferenciákról, első kézből kapott információk alapján írt elemző jelentéseket a klímacsúcshoz való várható kínai hozzáállásról és a kötelezettségvállalási tervekről. Ezenkívül a témában kínai illetékes vezetőkkel Pekingben tárgyalásokat folytató magas rangú uniós és amerikai delegációk beszámolóit alapján is nyomon követte az eseményeket.
- -A vízügyi delegációk programszervezését is a Tét attasé készíti elő és koordinálja. A tavaly októberi szakállamtitkári látogatás alkalmával a szakemberek ellátogattak a Kínai Vízügyi Minisztérium irányítása alá tartozó Vízerőforrások és Vízenergia Kutatóintézetben (IWHR), ahol szakmai eszmecsere került sor a magyar és kínai szakértők között, valamint tárgyaltak a közös együttműködés lehetőségeiről is. A kínaiak részletesen ismertették az Erózió- és Hordalékkutató és Oktató Központ (IRTCS) tevékenységét is. Magyar-kínai vízügyi workshop keretében került aláírásra a 2010-2011. évi magyar-kínai vízügyi együttműködési munkaprogram. A szakdiplomata hatáskörébe tartozó mongol szakmai vízügyi tárgyalásokat is figyelemmel kíséri.
- -A kínai állami egészségügyi intézmények magyarországi szakmai látogatásainak megszervezésében is részt vett a Tét attasé. Ide tartozik az intézményi kapcsolatfelvételek segítése, illetve a járulékos tanácsadás, valamint tárcaközi megállapodásokra vonatkozó javaslatok is.
- -A hagyományos kínai orvoslás területén a szakdiplomata segítette a további együttműködési területek kiszélesítését.

Folyamatos sajtófigyelést folytat a Tét területen, felhívja a figyelmet a jelentősebb szakmai konferenciákra és pályázati lehetőségekre is. A „Zöld” Szemle formájában havonta ad rendszeres tájékoztatást a fogadó ország aktuális környezetpolitikai eseményeiről. Anyagokat készít az NKTH és a Külügyminisztérium által esetenként megadott specifikus témakörökben is.

A Tét attasé kínai, tartományi szintű közös magyar-kínai Tét parkra vonatkozó kínai kezdeményezés terveivel kapcsolatban folyamatos koordinációs tevékenységet folytat.

A szakdiplomata részt vesz a nagykövetség egyéb, nem szakterületét érintő munkájában. Ennek keretében többek között segíti a delegációk koordinálását, telefonos ügyeletet lát el, protokolláris rendezvényeken és eseményeken vesz részt.

Javaslatok

A jelenlegi magyar-kínai Tét kapcsolatok legfőbb területei a környezetvédelem, vízügyi, agrár, egészségügy és infokommunikáció (ICT). Ezeket a területeket Kína kiemelt prioritással kezeli. A stratégiai célokat figyelembe véve érdemes további közös Tét projektek ösztönözni. Sikeres együttműködések valósulhatnak meg a magyar vízügyi tapasztalatok Kínában történő hasznosítása, a hagyományos kínai- és a modern orvoslás ötvözésével kapcsolatos együttműködések, a mezőgazdasági technológiák közös kutatása, ICT kooperációk, távérzékelési területeken történő tapasztalatcserék terén.

A kormányközi Tét projektek keretében megvalósuló együttműködési rendszer mellett a MOST érdeklődést mutat további, kínai-magyar projektalapú kooperációk állami támogatására is. A stratégiai fontosságú témakörökre koncentrálna (pl. környezetvédelem, vízügy, egészségügy, agrár) szakmai munkacsoportok által kiválasztott projektek, közös állami támogatással kerülnének megvalósításra. Ehhez kapcsolódóan létrehozható egy olyan közös platform, melynek keretében rendszeres tapasztalatcsere folyna konferenciák és workshopok keretében a különböző kutatási témákról és eredményekről. Az innovatív produktumokat kiállításokon lehetne népszerűsíteni, mely elősegítené azok gazdasági hasznosulását, felhasználásukat vállalkozások bevonásával.

Az EU-Kínai Ösztöndíjprogram sémájára, megvalósulhatna egy Magyar-Kínai bilaterális ösztöndíj program is, melyben az eddig jól bevált módszert követve a fiatal kutatók 6 hónapos nyelvi képzéssel kezdik a felkészülést Kínában. Ennek köszönhetően könnyebben leküzdhetők a kulturális és nyelvi különbségek, mely által eredményesebb lehet a későbbi kutatási tevékenység. A magyar szakemberek által lehetőség lenne neves kínai kutatólaboratóriumokkal és kutatást végző egyetemekkel közvetlen és folyamatos munkakapcsolat megalapozására.

A Magyarországra látogató kínai állami delegációk tagjai között sokszor olyan szakemberek is vannak, akik Kínában szakterületük mellett, magas rangú politikai posztot is betöltenek. Annak érdekében, hogy a látogatók mindig megfelelő szintű fogadásban részesüljenek, és a két ország közötti kapcsolatok épülését szolgálva ezzel maximálisan kiaknázzuk a hivatalos tárgyalások lehetőségeit, a látogatással kapcsolatos előkészületek során javasolt a Tét attaséval konzultálni az ügyben, mert a két ország közötti eltérő közigazgatási rendszer miatt a kínai titulusok a külföldiek számára sok esetben nem egyértelműek.

A Tét attasé kihasználja azokat az alkalmakat, ahol tudományos és technológiai vonatkozásban Magyarországot népszerűsítheti. Magas szintű szakmai látogatással egybekötött, nagyobb kiállításokon, fórumokon történő, Magyarországot népszerűsítő Tét promóciós megjelenés mindenképpen további előnyöket biztosítana hazánk számára.

Érdemes kiaknázni azt a helyzeti előnyt, miszerint Magyarország elsőként nyitott Csungkingban főkonzulátust. Ezért a Kínába látogató magyar szakmai delegációk számára javasolt az ottani helyi illetékes Tét szerveket és high-tech ipari parkokat is felkeresni.

Augusztus 22-én rendezik meg a magyar nemzeti napot a Sanghaji Világkiállítás Magyar Pavilonjában. Ez az alkalom kiváló lehetőségként szolgálna a magyar tudomány és technológiai népszerűsítésére. Különösen alkalomhoz illő lenne magyar élvonalbeli környezetvédelmi és „zöld” energiákkal kapcsolatos technológiák demonstrálása, mivel Kína kiemelt prioritásként kezeli ezt a területet és ez az esemény jó lehetőséget szolgáltatna arra, hogy megismertessük erősségeinket a szektorban és lehetőséget adjunk az ebből származó későbbi gazdasági hasznosulásnak. A Magyar Nemzeti Naphoz kapcsolódó kétoldalú gazdasági eseményre a Magyar Gazdasági Kamara szervezésében kiutazó üzleti delegációban helyet kaphatnának a kiemelt Tét területeken dolgozó magyar cégek is.